

Fons documental d'Arenys de Munt de l'Arxiu Diocesà de Girona

Arenys de Munt

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Pujada Sant Martí, 12. 3a Planta - 17004 GIRONA

Coordenades:

Latitud: 41.61138
Longitud: 2.53947
UTM Est (X): 461629
UTM Nord (Y): 4606732

Classificació

Número de fitxa: 08007 - 180
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Observacions protecció: Alarma
Accés: Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat: Privada accessible
Titular: Bisbat de Girona (Pujada Sant Martí, 12. 3a Planta - 17004 GIRONA)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 07/07/2006 - 02:00

Descripció

El territori de la diòcesi és diferent a la província civil: la diòcesi arriba fins a Arenys de Mar i té límits fixats des del segle IX; en canvi, la província acaba per la costa a Blanes, i s'estén per la muntanya fins a Puigcerdà. De la recerca efectuada a la Diòcesi de Girona s'han trobat dades sobre la parròquia Santa Maria d'Arenys de Mar, que ens diu que fou segregada el 1555 d'Arenys de Munt, si bé tingué la condició de sufragània d'aquesta fins al 1779. El temple es bastí de 1575 a 1628 i fou allargat el 1755; té un important retaule major barroc, obrat per Pau Costa el 1706. Durant els anys 1958-1977 pretengué al bisbat de Barcelona. Pel que fa a la parròquia de Sant Martí d'Arenys de Munt, sabem que aquesta existeix probablement el 878 i cit. amb certesa el 998. El Temple fou construït els anys 1514-1540. Hom segregà del seu terme el 1575, la parròquia d'Arenys de Mar, i el 1963, la de Santa Cecília a Torrentbó, erigida el 1963 en territori segregat d'Arenys de Munt, en una capella existent el 1287. Té dins del seu territori l'ermita del Remei, cit. El 1741. Té dins de la seva demarcació el santuari de la Mare de Déu de Lourdes, de l'any 1924. Dels repertoris antics i actes episcopals s'han trobat 78 documents: 74 Lletres ref. 1294/1913: D'entre ells destaquen la Llicència d'erigir confraria del Roser a Arenys de Munt, 16 novembre 1757 (llibre U-281/full281), la Llicència de transferir des d'Arenys de Munt a Arenys de Mar la confraria de Sant Joan, dels mestres d'aixa, i la de Sant Roc, 1576 (llibre U-207/full274), la Llicència a Antoni Bellsollell, pagès d'Arenys de Munt, de fer beneir la capella dels Sants Antoni i Pau, situada prop de casa seva, 28 gener 1593 (U-213/full144v), o encara, la Comissió per beneir la capella construïda per Francesc Sala, donzell d'Arenys de Munt, al costat de la seva casa, 3 desembre 1639 (llibre U-245/full109), o la Comissió per visitar la capella construïda al terme d'Arenys de Munt per Bernat Sala dins de casa seva, 3 desembre 1612 (=U-221, f 103) (llibre U-317/full 111v). 1 Llicència per demanar caritat sobre la Capella de Sant Miquel (1393) (llibre Q-2-1388-1410- full 17v). 3 Registres itineris, d'on cal destacar l'executòria en la causa entre Pere Cebrià, clergue de Barcelona, i Jaume Plantí, prevere de Girona sobre el benefici dels sants Pere i Joan d'Arenys de Munt, Barcelona, 9 octubre 1478. Dels Cúria i Vicariat General : Destaquen els manuals de Col·lacions i Beneficis on s'han trobat 11 documents sobre dotalies de beneficis destacant la de Miquel Colomer, d'Arenys de Munt, funda el benefici de Sant Miquel a la capella de Sant Miquel del mas Colomer, dotat amb casa, terra i 3.250 lliures en censos, 1798 (llibre D-30/full 179). Dels Manuals de Col·lacions de Beneficis | Processos sobre Dret de Patronat, s'han trobat 29 documents. Com a exemple es pot citar, Jaume i Sebastià. Josep Bellsollell, prevere d'Arenys, presentat per Francesc Bellsollell. 1728 (llibre A-55/full 130). Dels Notaria / Notularum 1294 - 1947 i resta s'han trobat 60 documents, d'entre ells el de Francesc Sala, senyor del mas Sala d'Arenys de Munt, presentant Jaume Sala, clergue, per al benefici de Santa Maria, vacant per òbit de Joan Casals, rector de Vilassar, 4 novembre 1620; la col·lació, 122. (Llibre G-117/ full 99), o l' Indult d'oratori privat a favor de Ferran de Delàs i de Jalpí, de Barcelona, per Arenys de Munt, 1892. Dels Notaria / Deposita es troba un document (llibre U-324/ full 40). Dels Notaria / Liber denuntiacionum es troben 4 documents sobre el benefici fundat per F. Sabert (foli 692), l'obra (f.667), rectoria (f. 854) i Santa Maria (f. 660).

Observacions:

(Continuació descripció) Obres i professions: Capellans: Es troben 28 documents amb les dades de naixement , el nom, d'on era natural, l'ordenació, data d'òbit i altres dades importants. Per exemple, Alsina i Coderch, Francesc Natural d'Arenys de Munt, Altres Tonsura: 1788 agost 17. Fill de Joan i Caterina. O bé, Martí Xicoy i Sagrera, natural d'Arenys de Munt, nascut el 1836, ordenat el 25 de maig de 1861 i data d'òbit el 1908. Monges: S'han trobat 14 documents. Entre ells, amb el nom de Mercè Baró i Tintó, natural d'Arenys de Munt, nascuda el 23 de novembre de 1909. congregada al Sagrat Cor de Banyoles. Testaments, Definicions i Resolucions: s'han trobat 6 documents, entre ells 6 testaments com el núm. 24. del Dr. Ignasi Ballester, rector d'Arenys de Munt, que funda una causa pia a favor de la família Ballester de Barcelona i mana lluir censals que li vengué la seva família a fi de permutar la rectoria, 1723, f 124-129, amb codicil, 1739, f 129-130v. Definició: Def 1741, f 251. Ing.: 1.674 ll. Desp.: 1.334. Saldo: 340 ll. Segona definició: Def 1744/1, f 208. Ing.: 374 ll. Desp.: 374 ll. També s'han trobat 3 Definicions, 14 Resolucions de marmessories, i 4 Institucions de Causes Pies

com la 1.101. de Jaume Avellà, prevere d'Arenys de Munt, funda una causa pia per a donzelles descendents de Maria Botey, de Premià, Maria Vilar, de Vilassar, i dels masos Canals de Llinars i Terra d'Arenys de Munt, dotada amb 570 lliures i una terra, 1718. L. 12, f 155. Processos :Moderns (1585 - 1864) s'han trobat 18 documents, entre ells, el de Josep Bellolell, beneficiat d'Arenys de Munt, contra Josep Rifà, diaca, i Joan Vilaseca, vicari, sobre residència, 1756 (llibre Domènec Buixons, núm. 347). Arxius Incorporats Sobre Pergamins de la Cúria i diversos s'han trobat 2 documents. Un d'ells és el Testament d'Alamanda, viuda de Ramon d'Escala, cavaller, que pren per marmessors Jaume Sala, gendre seu d'Arenys de Munt, Guillem de Palau, canonge de l'Estany i Jaume Tomàs, clergue del Castellar i sagristà de sant Mateu de Montnegre; elegeix sepultura a Sant Mateu, on funda un aniversari; institueix hereu el fill Francesc, al que substitueix la filla Alamanda, amb data de 15 de juny de 1348. El Notari fou en Ferrer Moner, sagristà de Sant Mateu de Montnegre. Sobre Pia Almoina hi ha 1 document datat del 18 de febrer de 1372 a les Corts, sobre Guillem de Palol d'Arenys, veí de Palol de Revardit, procurador de Dalmau de Palol, canonge de Tarragona, com a tutor de Felipa, filla de Ramon de Santjulià, enfranqueix Guillema, viuda de Bernat Vinyals de Munt, de Palol, que casa en segones núpcies amb Ramon Besard, de Santa Maria de Camós, per 110 sous. Dels Pergamins de Sant Feliu de Girona s'han trobat 3 documents. El primer d'ells, datat del 26 de febrer de 1353, a Hostalric. Parla de que Guillem Sala, d'Arenys de Munt, atès que Guillema, filla de Guillem Ramon de Lladó de Tordera, esposa de Pere Donadeu, de Sant Pere de Riu, ha esdevingut dona pròpia seva, l'enfranqueix per 10 sous. El Notari fou Guillem Llobet, d'Hostalric. A més de la recerca analítica també s'han pogut trobar a l'índex general 371 documents. Horari de dilluns a divendres: 10 a 13 i de 17 a 21; dissabtes: 10 a 13 Telèfon: 972 20 04 62 E-mail: bsg@telefonica.net info@arxiuadg.org Director: Dr. Josep Maria Marquès Oficial: Sr Albert Serrat

Història

L'Arxiu Diocesà de Girona va néixer de l'activitat de govern del bisbe envers la diòcesi. Des de principis del segle XIV hom prengué acta de les visites pastorals efectuades a les parròquies. S'enregistraren les lletres amb les quals es donava resposta a peticions de capellans i fidels. Es prengué acta a través d'un notari de decisions com els nomenaments de persones a un càrrec o les aprovacions de comptes. Igualment es conservaren escriptures procedents de notaries diverses, com títols de propietat, testaments i similars. Es deixà constància de processos i de les corresponents sentències. Tal és el contingut bàsic de l'Arxiu Diocesà. Moltes informacions que una visió centralitzada de l'Església hi esperaria, restaren a les parròquies i altres organitzacions que es beneficiaven d'una gran autonomia. En els dos darrers segles l'Arxiu Diocesà ha acumulat documentació de caire divers. D'una banda, hi foren traslladats fons d'institucions religioses extingides i monestirs desamortitzats (que nosaltres anomenem arxius incorporats) i de parròquies actives però que troben ací mitjans millors de conservació i de permetre la consulta dels seus registres (arxius dipositats). D'altra, des de 1918, una còpia de les partides de baptisme, matrimoni i enterrament de cada parròquia és transmesa a l'Arxiu Diocesà; així es van poder reconstruir pels anys 1918-1936 els arxius parroquials cremats el referit 1936. Des de l'any 1980, l'arxiver actual va considerar des del principi de la seva activitat (1980) que calia donar prioritat al servei del públic. Durant aquests anys s'han transcrit 3.190 escriptures medievals, s'han resumit prop de 17.000 pergamins, i s'han extractat cap a 100.000 actes que han estat considerats d'interès de 1.354 volums diferents. Aquest arxiu va ser un dels primers que elaborà fitxes de processos (uns 12.000). Pere Trijueque s'incorporà des de 1985 a la feina de dotar els repertoris d'índexs, elaborats informàticament. Particular interès presenten les dispenses matrimonials. De vegades es demanà al bisbe que dispensés d'impediments de parentiu, cosa que implicava la presentació a la seva autoritat de dades genealògiques (dispenses de parentiu). Més sovint encara, se li demanà que dispensés de l'anunci públic del matrimoni (dispenses de proclames o d'amonestació); en la petició s'indicava el nom dels contraents i el dels seus pares. Per a moltes parròquies, els llibres de les quals se n'anaren en fum el 1936, aquest és l'únic mitjà de documentar la celebració d'uns matrimonis. Inicià la confecció d'un repertori de

dispenses matrimonials el difunt Josep Tremoleda i Roca, que resumí les més primitives entre les de parentiu. L'interès que suscità aquesta eina entre els usuaris de l'arxiu estimulà l'arxiver a dedicar-hi dies i nits, completant les referides de parentiu i escometent les de proclames, fins a documentar-ne 211.129. Pere Trijueque i Fonalleras, unificà les dades en un únic instrument electrònic, que fou presentat al públic a la Fontana d'Or de Girona el 1999. La unió entre el bisbe Jaume Camprodon i el president de la Diputació, Carles Páramo, permeté de finançar i realitzar el 2002 un CD Rom que incloïa aproximadament la meitat de la informació que l'ADG posa avui a disposició del públic.